

СТВОРЕННЯ ЕФЕКТУ ПРИСУТНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ЖУРНАЛЬНОМУ ДИСКУРСІ: РОЛЬ СЕМАНТИКИ ПОЧАТКУ І КІНЦЯ

Репех Н. В., аспірантка (м. Київ)

Ключовим завданням журнального дискурсу новин є створення "ефекту присутності", тобто насичення розповіді фактами і деталями з метою викликати у читача відчуття реальності висвітлених подій [1, с. 217]. Англomовні журнали, що репрезентують події тижня на фоні загальних світових тенденцій, часто потрапляють до рук читачів, коли представлений у випуску зміст давно втратив свою новизну. Тому одне із завдань новинних журналів полягає у створенні ефекту присутності за рахунок апелювання до сенсомоторного досвіду людини. У цьому важливу роль відіграє семантика ПОЧАТКУ і КІНЦЯ, оскільки перцептивне підґрунтя зазначених смислів полягає у концептуалізації їх на базовому рівні категоризації в термінах народження й смерті, відправного і кінцевого пунктів руху, створення і деструкції тощо [2, с. 109], узагальнених на суперординатному рівні [3, с. 93-97] як ПОЧАТОК і КІНЕЦЬ.

У журнальних статтях ефект присутності створюється мовними засобами вторинної номінації, у яких значення ПОЧАТКУ і КІНЦЯ сформувалося внаслідок осмислення перцептивно-просторових, кінетичних і силових відношень, напр., дієслів *bankrupt*, *build*, *erupt*, *fail*, *lose* тощо, іменників *bankruptcy*, *collapse*, *death*, *destruction* та ін. Засоби експлікації ПОЧАТКУ і КІНЦЯ створюють ефект присутності за рахунок акцентування одного з зазначених вище перцептивних аспектів репрезентованої події. **Просторово-перцептивне** акцентування здійснюється одиницями, семантика яких активує топологічні відношення, подаючи події у близькій чи далекій перспективі. Так, у заголовку журнальної статті *Berlusconi's coalition faces collapse* (Newsweek 3.05.2010, 9) кінець існування коаліції італійського прем'єр-міністра представлений у близькій перспективі за допомогою дієслова *face*, котре імплікує візуальний контакт між спостерігачем і об'єктом, експлікуючи скорий і

неминучий ПОЧАТОК розвалу коаліції Берлусконі. За **кінетичного** акцентування дієслова руху (*arrive, come, go* тощо), активуючи ШЛЯХ, вказують на вектор пересування від початкового до кінцевого пункту, напр., *Now that boom has come to a halt* (Time 27.10.2008, 28). У наведеному прикладі дієслово *come* вказує на напрям руху процвітання (*boom*) до КІНЦЯ, співвідносного з занепадом, експлікованого іменником *halt*. **Силовий** ракурс ефекту присутності створюється через апеляцію до силових дій, які осмислюються як джерело, співвідносне з ПОЧАТКОМ, та ціль, концептуалізована як КІНЕЦЬ. Різний силовий досвід, активований у семантиці досліджуваних одиниць силовими відношеннями, відбиває певні аспекти причиново-наслідкової природи медіаподій, напр., *Tunisia and the Arab world. Let the scent of jasmine spread* (The Economist 22.01.2011, 13). У наведеному прикладі ПОЧАТОК демократичних революцій в арабських країнах експлікується дієсловом дозволу *let*, семантика якого акцентує досвід, пов'язаний з ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ МОЖЛИВОСТІ, з джерелом якої співвідноситься Туніс, який поклав початок усім протестам на Близькому Сході.

Таким чином, у журнальних статтях ефект присутності створюється вторинними засобами вербалізації семантики ПОЧАТКУ і КІНЦЯ, які апелюють до різних аспектів сенсомоторного досвіду читачів: просторово-перцептивних, кінетичних і силових.

Література

1. Максим'як О. Класифікація репортажних медіа-ефектів / О. Максим'як // Теле- та радіожурналістика. – 2010. – Вип. 9, Ч. 1. – С. 215-222.
2. Мечковская Н. Б. Концепты “начало” и “конец”: тождество, антонимия, асимметричность / Н.Б. Мечковская // Логический анализ языка. Семантика начала и конца. – М.: Индрик, 2002. – С. 109-120.
3. Rosch E. Principles of categorisation / E. Rosch // Fuzzy Grammar: a Reader. – N.Y.: Oxford University Press, 2004. – P. 91-108.